

Горінов Павло Валерійович
директор Навчально-наукового інституту права
та політології, професор кафедри приватного права та
галузевих юридичних дисциплін Українського
державного університету імені Михайла Драгоманова,
кандидат юридичних наук, доцент, заслужений
працівник соціальної сфери України
ORCID 0000-0002-8294-2784

Деякі принципи адміністративно-правового забезпечення молодіжної політики в Україні

Адміністративно-правове регулювання молодіжної політики нині виступає одним із провідних напрямів модернізації публічного адміністрування в Україні, оскільки підтримка молоді розглядається як стратегічний пріоритет держави. Молоде покоління є основним носієм інноваційного потенціалу суспільства, тому для його реалізації необхідна ефективна правова система, побудована на чітких принципах, що забезпечують гармонійне поєднання свободи особи з публічними інтересами. Саме принципи права формують ціннісну й організаційну єдність нормативної бази, визначаючи спрямованість адміністративних рішень. Відсутність такої принципової основи призводить до фрагментарності та непослідовності управлінських дій, які стають залежними від політичної кон'юнктури, що підриває стабільність реалізації молодіжної політики.

І. Грицай проаналізував адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій, підкресливши його тісний зв'язок із реалізацією молодіжної політики, зокрема через функціонування молодіжних об'єднань. Учений визначив, що принципи адміністративно-правового регулювання встановлюють межі державного впливу та виконують системоутворюючу роль у публічному адмініструванні. Особливе значення він надав універсальним принципам законності, гуманізму, демократизму, соціальній спрямованості, публічності та участі громадян, які формують ціннісну основу ефективної молодіжної політики. Застосування адміністративно-правових механізмів забезпечує інституційну спроможність суб'єктів, що реалізують молодіжну політику, створюючи умови для прозорості діяльності молодіжних організацій. Реалізація таких принципів можлива через нормативні акти, адміністративні договори, планування, контроль і організаційні заходи. У цій сфері особливе значення має впорядкування статусу молодіжних об'єднань, включно з їхньою реєстрацією, легітимною діяльністю та державною підтримкою [1].

Д. Андреева розкрила структуру системи адміністративно-правового регулювання молодіжної політики в Україні, до якої входять суб'єкти, об'єкти та механізми адміністративного впливу. Основна мета цього регулювання полягає у створенні політичних, правових, соціально-економічних і організаційних умов для розвитку молоді та реалізації її потенціалу. Учена

визначила багаторівневу систему суб'єктів від Президента України, міністерств і центральних органів виконавчої влади до місцевих органів, молодіжних і громадських організацій. Вона наголосила, що молодіжна політика функціонує як сфера взаємодії численних інституцій, спрямованих на адаптацію молоді до самостійного життя. Принцип законності проявляється через аналіз нормативної бази та компетенцій органів влади, демократизм у забезпеченні участі громадян і громадських структур у процесі формування політики. Принцип публічності відображається у відкритості процесів планування та контролю з боку громади. Соціальна спрямованість молодіжної політики виявляється у підтримці працевлаштування, соціальної інтеграції та розвитку молоді як активної складової суспільства [2].

Відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації», діяльність органів виконавчої влади ґрунтується на принципах законності, верховенства права, гласності та поєднання державних і місцевих інтересів, що має важливе значення для реалізації молодіжної політики. Ці засади юридично зобов'язують адміністрації забезпечувати виконання законів і державних програм, спрямованих на підтримку та розвиток молоді. Вони створюють нормативну основу для прийняття управлінських актів, формування регіональних стратегій і залучення молоді до процесів публічного адміністрування. Принципи адміністративної процедури, визначені у спеціальному законодавстві, гарантують прозорість, доступність і правовий захист під час реалізації молодіжних ініціатив. На практиці ці принципи втілюються в діяльності місцевих адміністрацій, які відповідають за програми у сферах освіти, працевлаштування, культури та здоров'я молоді. Принцип відповідальності перед громадянами вимагає врахування інтересів молоді під час ухвалення рішень, а гласність забезпечує відкритість інформації про виконання програм. Дотримання зазначених принципів у поєднанні з орієнтацією на права людини є запорукою ефективної реалізації молодіжної політики на регіональному рівні [3].

Принципи, закріплені в Законі України «Про основні засади молодіжної політики», формують нормативну основу адміністративно-правового забезпечення діяльності держави у сфері молоді. До ключових належать рівність прав, участь молоді, обґрунтованість рішень і міжвідомча взаємодія, що визначають орієнтири для органів публічної влади у процесі формування та реалізації державної політики. Принцип участі передбачає реальне залучення молодих людей до розроблення управлінських рішень через створення консультативно-дорадчих органів, громадських слухань і молодіжних рад. Обґрунтованість політики означає ухвалення рішень, заснованих на достовірних даних про становище та потреби молоді, що забезпечується проведенням соціологічних досліджень і моніторингів. Рівність прав гарантує рівний доступ до можливостей незалежно від статі, соціального походження чи етнічної належності. Принцип міжвідомчої взаємодії вимагає узгодженості дій державних структур, місцевих органів влади та громадських інституцій. Завдяки цим принципам формується

системна та прозора модель публічного адміністрування молодіжної сфери, орієнтована на реальні інтереси молоді [4].

У Національній молодіжній стратегії до 2030 року, затвердженій Указом Президента України № 94/2021, визначено принципи, що задають концептуальний вектор державної молодіжної політики. Серед них цілісність і наскрізність, субсидіарність, участь, доказовість, інклюзивність і рівність можливостей. Принцип цілісності зобов'язує органи влади враховувати інтереси всіх молодіжних груп під час ухвалення рішень, тоді як принцип участі сприяє реальному залученню молоді до процесу управління. Субсидіарність визначає, що молоді люди мають бути головними виконавцями власних ініціатив, а держава виконувати допоміжну функцію. Доказовість вимагає, щоб усі заходи спиралися на достовірні статистичні й аналітичні дані. Інклюзивність орієнтує молодіжну політику на потреби різних соціальних груп, зокрема внутрішньо переміщеної молоді та осіб з інвалідністю. Цілісність і наскрізність забезпечуються міжсекторальною взаємодією у сферах освіти, працевлаштування, культури та охорони здоров'я. Реалізація цих принципів створює умови для участі молоді як активного суб'єкта соціальних змін [5].

Отже, адміністративно-правове забезпечення молодіжної політики в Україні формується на основі системи принципів, які визначають правові, організаційні та ціннісні засади діяльності держави у цій сфері. Вони відображають взаємозв'язок державного управління й громадської ініціативи, спрямований на підтримку розвитку молоді як активного учасника суспільних процесів. До основних належать законність, демократизм, гласність, соціальна спрямованість, рівність прав, участь, субсидіарність, інклюзивність, обґрунтованість рішень та міжвідомча взаємодія. Їх реалізація забезпечує прозорість адміністративних процедур, доступність правових механізмів і врахування реальних потреб молоді під час формування політики. Ці принципи лежать в основі діяльності органів виконавчої влади, місцевих адміністрацій і молодіжних організацій, що взаємодіють у процесі реалізації державних програм. Вони сприяють інтеграції молоді у суспільне життя, забезпечують рівні можливості та формують середовище для самореалізації. Поєднання державних і громадських інтересів дозволяє узгоджувати стратегічні завдання із локальними ініціативами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицай І.О. Принципи, функції, форми та методи адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій // *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 192–197.
2. Андреева Д.Є. Система адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1(І). С. 12–15. URL: <https://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-1-2012-1/1.pdf>.

3. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 № 586-XIV // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>.

4. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27 квітня 2021 № 1414-IX // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1414-20>.

5. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року : Указ Президента України; Стратегія від 12 березня 2021 № 94/2021 // *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/94/2021>.